

PRVPATENT- OCH REGISTRERINGSVERKET
Patentavdelningen

SE04/1211

**Intyg
Certificate**

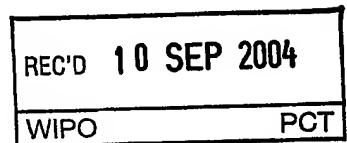
Härmed intygas att bifogade kopior överensstämmer med de handlingar som ursprungligen ingivits till Patent- och registreringsverket i nedannämnda ansökan.

This is to certify that the annexed is a true copy of the documents as originally filed with the Patent- and Registration Office in connection with the following patent application.

(71) Sökande Scania CV AB, Södertälje SE
Applicant (s)

(21) Patentansökningsnummer 0302246-4
Patent application number

(86) Ingivningsdatum 2003-08-20
Date of filing

Stockholm, 2004-08-24

För Patent- och registreringsverket
For the Patent- and Registration Office

Bibi Skripef
Bibi Skripef

Avgift
Fee

PRIORITY DOCUMENT
SUBMITTED OR TRANSMITTED IN
COMPLIANCE WITH
RULE 17.1(a) OR (b)

**PATENT- OCH
REGISTRERINGSVERKET
SWEDEN**

Postadress/Adress
Box 5055
S-102 42 STOCKHOLM

Telefon/Phone
+46 8 782 25 00
Vx 08-782 25 00

Telex
17978
PATOREG S

Telefax
+46 8 666 02 86
08-666 02 86

Kg

Ref.: 55851SE

5 Sökande: Scania CV AB

Arrangemang och förfarande för att styra en förbränningsmotor

10 UPPFINNINGENS BAKGRUND OCH KÄND TEKNIK

Föreliggande uppfinning avser en arrangemang och ett förfarande för att styra en förbränningsmotor enligt patentkravens 1 och 11 ingresser.

- 15 En typ av sådana förbränningsmotorer benämns HCCI-motorer (Homogenous Charge Compression Ignition) och de kan ses som en kombination av en ottomotor och en dieselmotor. I HCCI-motorer komprimeras en homogen blandning av bränsle och luft i ett förbränningsutrymme tills en självantändning av bränsleblandningen sker. Fördelar med HCCI-motorer är att de ger låga utsläpp av kväveoxider NO_x och sotpartiklar
- 20 samtidigt som de har en hög verkningsgrad. En orsak till att HCCI-motorer inte utnyttjas konventionellt i större utsträckning är att det är svårt att styra självantändningen av bränsleblandningen till en korrekt vevaxelvinkel.

- 25 Två olika ventilstyrningsstrategier är kända för att under laboratoriemässiga omständigheter styra självantändningen av bränsleblandningen. Den första strategin avser att stänga avgasventilen innan förbränningsutrymmet tömts på avgaser från en föregående förbränningsprocess och öppna inloppsventilen senare än vad som är brukligt. En sådan s.k. negative överlappning resulterar i att en varierbar mängd avgaser sparas i förbränningsutrymmet till en efterföljande förbränningsprocess. De i förbränningsutrym-
- 30 met sparade varma avgaserna höjer temperaturen på bränsleblandningen för den efterföljande förbränningsprocessen. Bränsleblandningen kan därmed med en lämplig mängd sparade avgaser få en initial temperatur så att den självantänder vid en väsentligen optimal vevaxelvinkel.

- 35 Den andra strategin avser att styra stängningen av inloppsventilen. Genom att variera den vevaxelvinkel vid vilken inloppsventilen stänger kan kompressionsförhållandet i

5 cylindern varieras. Ju senare inloppsventilen stänger desto kortare väg hos kolvrörelsen utnyttjas för kompression av bränsleblandningen. Genom att variera inloppsventilstängningen och därmed det effektiva kompressionsförhållandet i cylindern kan självantändningen av bränsleblandningen fås att ske vid en väsentligen optimal vevaxelvinkel.

10 En nackdel med ovan nämnda strategier är att de tillhandahåller en styrning av självantändningen hos en HCCI-motor inom ett relativt begränsat belastningsområde. I de flesta tekniska tillämpningar måste en motor kunna utnyttjas över ett relativt stort belastningsområde för att vara användbar.

SAMMANFATTNING AV UPPFINNINGEN

15 Syftet med föreliggande uppfinning är att tillhandahålla ett arrangemang och ett förfarande för att tillhandahålla en effektiv styrning av självantändningen av en förbränningsmotor av inledningsvis nämnt slag så att den kan utnyttjas inom ett relativt stort belastningsområde.

20 Detta syfte uppnås med arrangemanget av det inledningsvis nämnda slaget, vilket kännetecknas av de särdrag som anges i patentkravets 1 kännetecknande del. Då en HCCI-motor har en belastning där en exakt ideal sammansättning av bränsle och luft tillförs till förbränningsutrymmet självantänder bränsleblandningen vid en optimala vevaxelvinkel. Då HCCI-motorn arbetar i ett delområde med en lägre belastning än den ideala tillförs en magrare bränsleblandning till förbränningsutrymmet. En sådan bränsle-

25 blandningen självantändas inte under kompressionen i cylindern. I detta delområde utnyttjar styrenheten en strategi som tillhandahåller en tidigare antändning av bränsleblandningen. Strategin innebär att varma avgaser tillförs eller sparas i förbränningsutrymmet. Genom att tillföra eller spara en lämplig mängd varma avgaser i förbränningsutrymmet kan bränsleblandning ges en temperatur så att den självantänder vid en optimal vevaxelvinkeln. Då HCCI-motorn arbetar inom ett delområde med en högre be-

30 lastning än den ideala tillförs en kraftigare bränsleblandning till förbränningsutrymmet. En sådan bränsleblandningen självantänder vid en förtidig vevaxelvinkel. I detta delområde utnyttjar styrenheten en strategi som fördröjer självantändningen av bränsleblandningen. Strategin innebär att kompressionsförhållandet i cylindern reduceras. Ge-

35 nom en lämplig reduktion av kompressionsförhållandet i cylindern kan självantändningen fås att ske vid en optimal vevaxelvinkel. Enligt föreliggande uppfinning utnytti-

jar styrenheten olika strategier för att styra självantändningen i olika delbelastningsområden på ömse sidor om en ideal belastning. Härigenom erhålls en styrning inom två delbelastningsområden som angränsar till varandra. HCCI-motorn kan därvid styras inom ett relativt stort sammanhängande belastningsområde.

5

Enligt en föredragen utföringsform av föreliggande uppfinning är styrenheten inrättad att, i det första delområdet, initiera en avgasventilstängning och en inloppsventilöppning så att en varierbar mängd varma avgaser från en förbränningsprocess sparas i förbränningsutrymmet. Genom att stänga avgasventilen tidigare än vid en konventionell avgasventilstängning kan avgaser sparas i förbränningsutrymmet. En senare öppning av inloppsventilen är även nödvändig för att de sparade avgasernas tryck ska reduceras till en nivå så att de inte lämnar förbränningsutrymmet då inloppsventilen öppnar. Med fördel är styrenheten inrättad att, i det första delområdet, initiera en inloppsventilstängning så att ett optimalt effektivt kompressionsförhållande erhålls i cylindern. Därmed kan ett optimalt effektivt kompressionsförhållande i cylindern utnyttjas i hela det första delområdet. Samtidigt kan det effektiva kompressionsförhållandet i det andra delområdet reduceras från en optimal nivå.

15

Enligt en annan föredragen utföringsform av föreliggande uppfinning är styrenheten, i det andra delområdet, inrättad att variera det effektiva kompressionsförhållande i cylindern genom att initiera en inloppsventilstängning vid en varierbar vevaxelvinkel. Genom att stänga inloppsventilen, vid en vevaxelvinkel som avviker från den optimala vevaxelvinkeln, erhålls ett reducerat kompressionsförhållande i cylindern. Ju mer vevaxelvinkel för inloppsventilstängning avviker från den optimala vinkeln ju mer reduceras kompressionsförhållandet i cylindern. Med fördel är styrenheten, i det andra delområdet, inrättad att initiera en avgasventilstängning och inloppsventilöppning vid vevaxelvinklar där ett minimal bränsleförbrukning erhålls. Avgasventilstängningen och inloppsventilöppningen sker här utan att avgaser sparas i förbränningsutrymmet.

20

25

30

Enligt en föredragen utföringsform av föreliggande uppfinning innefattar arrangementet åtminstone ett hydrauliskt styrsystem för att lyfta inloppsventilen och avgasventilen. Sådana hydrauliska styrsystem som snabbt kan variera ventilernas lyftning från en förbränningsprocess till en annan i beroende av mottagna styrsignaler från styrenheten är konventionellt tillgängliga.

35

Enligt en annan föredragen utföringsform av föreliggande uppfinning innefattar arrangementet en första sensor för att avkänna en parameter som indikerar starten av en förbränningsprocess i förbränningsutrymmet och en andra sensor för att uppskatta vevaxelvinkeln hos förbränningsmotorn, varvid styrenheten är inrättad att bestämma vevaxelvinkeln för starten av förbränningsprocessen. Nämnda första sensor kan vara en trycksensor som avkänner trycket i förbränningsutrymmet. Med information om tryckkarakteristiken i förbränningsutrymmet kan styrenheten bestämma vid vilken vevaxelvinkel som självantändningen av bränsleblandningen sker. Den första sensorn kan alternativt vara en ljudsensor eller någon annan lämplig sensor med vilken självantändningen i förbränningsutrymmet kan detekteras. Den andra sensorn kan vara en sensor som avkänner vridläget hos exempelvis motorns svänghjul. Styrenheten kan här jämföra den verkliga vevaxelvinkeln för självantändningen av förbränningsprocessen med lagrade information avseende den optimala vevaxelvinkel för självantändning av förbränningsprocessen och att styra självantändningen av den följande förbränningsprocessen med hjälp av denna information. Härvid kan styrenheten beräkna skillnaden mellan den verkliga vevaxelvinkeln för självantändningen av förbränningsprocessen med lagrade information avseende den optimala vevaxelvinkeln. Styrenheten styr där efter lyftningen av ventilerna i en riktning så att denna eventuella beräknade skillnad elimineras under nästa förbränningsprocess.

Enligt en annan föredragen utföringsform av föreliggande uppfinning innefattar arrangementet en inloppsledning för tillförsel av luft till förbränningsutrymmet och ett insprutningsmunstycke för insprutning av bränsle i förbränningsutrymmet. Här tillförs luft och bränslet separata till förbränningsutrymmet varefter de blandas i förbränningsutrymmet. Alternativt kan luft och bränsle blandas utvändigt om bränsleblandning och gemensamt ledas in i förbränningsutrymmet.

Uppfinningens syfte uppnås även med förfarandet av inledningsvis nämnt slaget, vilket kännetecknas av de särdrag som anges i patentkravets 11 kännetecknande del. Genom att utnyttja två olika strategier för att styra självantändningen av bränsleblandningen inom olika belastningsdelområden som angränsar till varandra kan en kontinuerlig styrning av självantändningen av den typ av förbränningsmotor, som vanligtvis benämns HCCI-motor, erhållas inom ett relativt brett belastningsområde.

KORT BESKRIVNING AV RITNINGARNA

I det följande beskrivs såsom ett exempel en föredragen utföringsform av uppfinningen med hänvisning till bifogade ritningar, på vilka:

5

Fig. 1 visar en förbränningsmotor med ett arrangemang enligt föreliggande uppfinning,

Fig. 2 visar ventillyft hos en förbränningsmotor enligt en första strategi,

Fig. 3 visar ventillyft hos en förbränningsmotor enligt en andra strategi,

10 Fig. 4 visar det effektiva kompressionsförhållandet som funktion av vevaxelvinkeln för inloppsventilsstängningen,

Fig. 5 visar schematiskt tre delbelastningsområden hos en förbränningsmotor vilka styrs av tre olika strategier och

15

Fig. 6 visar ett flödesschema som beskriver ett förfarande för att styra självantändningen hos en förbränningsmotor.

DETALJERAD BESKRIVNING AV EN FÖREDRAGEN UTFÖRINGSFORM AV UPPFINNINGEN

20 Fig. 1 visas ett arrangemang för att styra en förbränningsmotor 1 av den typ där en homogen blandning av bränsle och luft komprimeras tills en självantändning av blandningen sker medelst den under kompressionen bildade värmen. En sådan motor 1 benämns vanligtvis HCCI-motor (Homogenous Charge Compression Ignition). En

25 visas en cylinder 2 hos motorn 1. Motorn 1 kan självfallet ha ett väsentligen godtyckligt antal sådana cylindrar 2. Motorn 1 innefattar ett förbränningsutrymme 3 som nedåt i cylindern 2 begränsas av en rörlig kolv 4. Kolven 4 är förbunden med en vevaxel 5 via en vevstake 6. Kolvens 4 rörelser i cylindern 2 överförs till en rotationsrörelse av vevaxeln 5.

30

Då kolven 4 rör sig nedåt i cylindern 2 och en inloppsventil 8 är öppen sugas luft in i det expanderande förbränningsutrymme 3, via en inloppsledning 7. En bränslepump 9 sprutar samtidigt in bränsle i förbränningsutrymme 3 via ett insprutningsmunstycke 10. I samband med att kolven 4 vänder i ett nedre ändläge stängs i regel inloppsventilen 8. Kolvens 4 efterföljande rörelse uppåt tillhandahåller en kompression av bränsleblandningen i förbränningsutrymme 2. Bränsleblandningen erhåller en temperaturök-

35

ning som står i relation till kompressionsgraden. Väsentligen i samband med att kolven 4 passerat ett övre ändläge i cylindern 2 ska bränsleblandningen ha uppnått den temperatur då en självantändning av bränsleblandningen sker. Under förbränningsprocessen sker en kraftig expansion i förbränningsutrymmet 3 och kolven 4 trycks nedåt. Efter att 5 kolven 4 passerat det nedre ändläget öppnas en avgasventil 11. Kolven 4 trycker därmed under rörelsen uppåt ut avgaserna som bildats under förbränningsprocessen, via avgasventilen 11, till en avgasledning 12.

Arrangemanget innefattar en returledning 13 för recirkulation av avgaser vilken sträcker sig från avgasledningen 12 till inloppsledningen 7. Returledningen 13 innefattar en 10 ventil 14 och en kylare 15. Arrangemanget innefattar även en trycksensor 16 som är inrättad att avkänna trycket i förbränningsutrymmet 3 och en sensor 17 som är inrättad att avkänna vevaxelns 5 vridläge. Sensorn 17 kan här, exempelvis, avkänna positionen hos motorns svänghjul. Arrangemanget innefattar ett schematiskt visat hydrauliskt system 15 18a för att lyfta inloppsventilen 8 och ett schematiskt visat hydrauliskt system 18b för att lyfta avgasventilen 11. Lyftningen av inloppsventilen 8 och avgasventilen 11 sker här oberoende av vevaxelns vridläge. Arrangemanget innefattar en styrenhet 19 som är inrättad att styra motorn 1 så att en självantändning av bränsleblandningen sker vid en optimal vevaxelvinkel. Styrenheten 19 är inrättad att mottaga signaler från sensorerna 16, 17 och sända styrsignaler till de hydrauliska systemen 18a, b så att lyftningen av inloppsventilen 8 och avgasventilen 11 sker vid önskade vevaxelvinklar. 20 Styrenheten 19 kan vara en datorenhet med en lämplig mjukvara.

Fig. 2 visar med heldragna linjer en inloppsventils 8 lyftsträcka d och en avgasventils 25 11 lyftsträcka d som funktion av vevaxelvinkeln cad (crank angle degree) vid en konventionell styrning av inloppsventilen 8 och avgasventilen 11. Inloppsventilöppningen ivo (inlet valve opening) sker här väsentligen vid kolvens 4 övre ändläge vid en vevaxelvinkel som här betecknats med 0°. Inloppsventilstängningen ivc (inlet valve closure) sker här strax efter kolvens passerat det nedre ändläget vid vevaxelvinkeln 180°. Avgasventilöppningen evo (exhaust valve opening) sker här vid en vevaxelvinkeln av 30 cirka 500° och avgasventilstängningen evc (exhaust valve closure) sker här väsentligen i kolvens övre ändläge vid vevaxelvinkeln 720°. Eftersom motorn 1 är en fyrtaktsmotor utför den en arbetscykel under en vevaxelvridning av 720°. Vevaxelvinklarna 0° och 720° är således likvärdiga ur arbetscykelsynpunkt. Avgasventilstängningen evc och 35 inloppsventilöppningen ivo sker vid en konventionell ventilstyrning väsentligen samtidigt eller med en viss överlappning så att förbränningsutrymmet garanterat töms på

avgaser efter en förbränningsprocess. Den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i_{opt}}$ för självantändningen av bränsleblandningen är belägen väsentligen omedelbart efter att kolvens 4 passerat det övre ändläget vid vevaxelvinkeln 360° . Svårigheten att tillföra en bränsleblandning som väsentligen exakt självantänder vid den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i_{opt}}$ är en bidragande orsak till att HCCI- motorer väsentligen inte hittills kommit till användning konventionellt.

En första i sig känd strategi I för att styra självantändningen av bränsleblandningen till den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i_{opt}}$ är att stänga avgasventilen 11 innan kolven 4 når det övre ändläget vid 720° och att öppna inloppsventilen 8 efter att kolven 4 passerat det övre ändläget vid 0° . Sådana ventillyft som innefattar en tidigare avgasventilstängning evc' och en senare inloppsventilöppning ivo' visas med streckade linjer i fig. 2. En tidigare avgasventilstängning evc' och en senare inloppsventilöppning ivo' skapar en s.k. negativ överlappning under ett vevaxelvinkelområde där både inloppsventilen 8 och avgasventilen 11 är stängda. Avgasventilen 11 är här stängd under ett vevaxelvinkelområde a innan 720° och inloppsventilen är stängd under ett vevaxelvinkelområde b efter 0° . Den negativa överlappningen blir här summan av vevaxelvinkelområdena a och b. Den tidigare avgasventilstängningen evc' medför att förbränningsutrymmet 3 inte helt töms på avgaser utan att en viss mängd avgaser kommer att sparas i förbränningsutrymmet 3. Den senare öppningen av inloppsventilen 8 medför att de kvarvarande avgasernas tryck hinner reduceras till en nivå så att de inte strömmar ut genom inloppsventilen 8 då den öppnas. Den negativa överlappningen resulterar således i att varma avgaser från en förbränningsprocess sparas i förbränningsutrymmet till en efterföljande förbränningsprocess. De varma avgaserna värmer därmed upp bränsleblandningen så att den erhåller en tidigare självantändning. Med en lämplig styrning av inloppsventilen 8 och avgasventilen 11 kan en varierbar mängd avgaser sparas i förbränningsutrymmet 3 så att självantändningen av den efterföljande förbränningsprocessen väsentligen sker vid den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i_{opt}}$.

En andra i sig känd strategi II för att styra självantändningen av bränsleblandningar för olika belastningar till en väsentligen optimal vevaxelvinkel $cad_{i_{opt}}$ är att tillhandahålla en senare inloppsventilstängning ivc' . Fig. 3 visar med heldragna linjer inloppsventilens 8 lyftsträcka d och avgasventilens 11 lyftsträcka d som funktion av vevaxelns vridvinkel cad (crank angle degree) vid en konventionell lyftning av inloppsventilen 8 och avgasventilen 11. Ett ventillyft som resulterar i en senare inloppsventilstängningen ivc' visas med streckade linjer. I övrigt sker ventillyften enligt strategi II på ett kon-

ventionellt sätt enligt den heldragna linjen. Genom att stänga inloppsventilen 8 vid en senare vevaxelvinkel ivc' reduceras den sträcka som kolvrörelsen kan komprimera bränsleblandningen och ett reducerat effektivt kompressionsförhållande erhålls i cylindern 2.

5

Fig. 4 visar hur det effektiva kompressionsförhållandet c varierar som funktion av en inloppsventilstängning ivc vid olika vevaxelvinklar cad . Här framgår att ett optimalt effektivt kompressionsförhållande c erhålls med en inloppsventilstängning ivc_{opt} strax efter en vevaxelvinkel av 180° . En tidigare och en senare inloppsventilstängningen ivc än den optimala ger ett lägre effektivt kompressionsförhållande c . En lägre effektivt kompressionsförhållande c innebär således att bränsleblandningen erhåller en reducerad kompression i cylindern 2. Det effektiva kompressionsförhållandet c bör dock inte underskrida en lägsta värde c_{min} . Ett reducerat effektivt kompressionsförhållande medför att lambda-värdet, som kan mätas medelst en lambdasond hos motorn 1, sjunker

15 dvs. syrehalten i avgaserna minskar. En sänkning av lambda-värdet resulterar i motsvarande tryckstegringar och ökade emissioner. Inloppsventilstängningen ivc bör därför inte avvika alltför mycket från den optimala inloppsventilstängningen ivc_{opt} . Fig. 4 visar en maximal inloppsventilstängning ivc_{max} som inte bör överskridas och en minimal inloppsventilstängning ivc_{min} som inte bör underskridas för att det lägsta godtagbart

20 effektiva kompressionsförhållandet c_{min} inte ska underskridas. Därmed kan en senare inloppsventilstängning ivc än den optimala varieras inom ett vevaxelvinkelområde e och en tidigare inloppsventilstängning ivc än den optimala varieras inom ett vevaxelvinkelområde f . Med ett reducerat kompressionsförhållande i cylindern 2 sker en fördröjning av självantändningen. Genom att styra inloppsventilstängningen ivc till en

25 vevaxelvinkel på ett lämpligt avstånd från det optimala ivc_{opt} erhålls ett reducerat kompressionsförhållande i cylindern 2 så att självantändningen sker vid en optimal vevaxelvinkel $cad_{i, opt}$.

30 Då motorn 1 har en belastning som motsvarar en exakt ideal sammansättning av bränsle och luft självantänder bränsleblandningen av kompressionsvärmen vid den optimala vevaxelvinkel $cad_{i, opt}$. I de fall motorn 1 har en lägre belastning och en magrare bränsleblandning än den ideala kan den inte självantändas av kompressionsvärmen. Strategi I kan här utnyttjas och tillföra varma avgaser i en lämplig mängd för att höja bränsleblandningen temperatur så att självantändningen sker vid den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i, opt}$. Då motorn 1 har en högre belastning och en fetare bränsleblandning än den ideala självantänder den för tidigt av kompressionsvärmen. Strategi II kan här ut-

35

- nyttjas och medelst en lämplig reducering av det effektiva kompressionsförhållandet c i cylindern 2 kan självantändningen fördröjas så att den sker vid den optimala vevaxelvinkeln cad_{opt} . Strategi I och strategi II är således tillämpbara inom skilda belastningsområden som angränsar till varandra. Genom att utnyttja strategi I för magrare bränsleblandningar än den ideala och strategi II för fetare bränsleblandningar än den ideala kan en optimal självantändningen tillhandahållas inom ett relativt stort belastningsområde.
- 5
- Eftersom det effektiva kompressionsförhållandet c inte bör begränsas allför mycket är strategi II inte tillämpbar för belastningar över ett visst värde. Bränsleblandningar för sådana höga belastningar har här en sammansättning så att de självantänds före den optimala vevaxelvinkel cad_{opt} även vid en maximalt accepterbar reducering av det effektiva kompressionsförhållandet c_{min} . Här kan en tredje strategi III användas. Strategi III innebär att kylda avgaser leds till förbränningsutrymmet 3. De kylda avgaserna gör att bränsleblandningen kommer att antändas senare. Styrenheten 19 kan därmed höja
- 10
- 15
- 20
- 25
- 30
- 35
- det effektiva kompressionsförhållandet c genom att stänga inloppsventilen 8 något närmare den optimala vevaxelvinkel ivc_{opt} . Syrehalten i avgaserna stiger och därmed Lambda-värdet. Styrenheten 19 kan nu tillföra mer bränsle till förbränningsutrymmet 3 så att en högre motorbelastning erhålls. Tillförseln av kylda avgaser medför att inloppsventilstängningen ivc förskjuts längs kurvan i Fig. 4 åt vänster till ett ivc värde som är beläget mellan ivc_{max} och ivc_{opt} . Medelst strategi III är det således möjligt att även inom detta höga belastningsområde styra självantändning av bränsleblandningen medelst en variation av det effektiva kompressionsförhållande c i cylindern 2 utan att det lägsta acceptabla effektiva kompressionsförhållandet c_{min} underskrids. Strategi III är således tillämpbar i ett belastningsområde som är högre än belastningsområdet för strategi II. Genom att utnyttja en styrning som innefattar båda strategi II och strategi III kan styrenheten styra självantändningen av bränsleblandningar mot en optimal vevaxelvinkel cad_{opt} inom ett relativt stort belastningsområde.
- Med fördel utnyttjas alla tre strategierna I, II, III för att styra motorn 1 i ett belastningsområde L_{tot} som består av tre delområden L_I , L_{II} , L_{III} . Fig. 5 visar schematiskt de tre delområdena L_I , L_{II} , L_{III} som funktion av last L och motorvarvtal rpm. Strategi I utnyttjas för tomgångskörning och då en låg belastning föreligger, strategi II då en medelhög belastning föreligger och strategi III då en hög belastning föreligger. De olika strategierna I, II och III kan således fås att arbeta i delområden L_I , L_{II} , L_{III} som naturligt

övergår i varandra. Därmed kan styrenheten 19 tillhandahålla en kontinuerlig styrning av självantändningen av motorn 1 över ett brett belastningsområde L_{tot} .

Fig. 6 visar ett flödesschema som beskriver ett förfarande för att styra motorn 1. Mo-
5 torn 1 startas vid steget 20. Vid steget 21 sker en förbränningsprocess i förbränningsut-
rymmet 3. Trycksensorn 16 avkänner tryckkaraktistiken i förbränningsutrymmet 3.
Trycksensorn 16 sänder väsentligen kontinuerligt signaler till styrenheten 19 avseende
det rådande trycket i förbränningsutrymmet 3. Styrenheten 19 mottar även information
avseende aktuell vevaxelvinkel cad från sensorn 17. Med information om trycket p i
10 förbränningsutrymmet 3 och vevaxelvinkeln cad bestämmer styrenheten 19, vid steget
22, vevaxelvinkeln cad_i vid vilken självantändningen av förbränningsprocessen skedde.
Styrenheten 19 innefattar lagrade referensvärden avseende en optimalt vevaxelvinkel
 $cad_{i,opt}$ då en självantändning bör ske. Styrenheten 19 jämför, vid steget 23, den verkli-
ga vevaxelvinkeln cad_i för självantändningen och den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i,opt}$
15 för självantändning. Om cad_i är större än $cad_{i,opt}$ startade förbränningsprocessen för
sent och styrenheten 19 är inrättad att vidtaga åtgärder som främjar en tidigare
självantändning av den efterföljande förbränningsprocess. Om cad_i är mindre än $cad_{i,opt}$
startade förbränningsprocessen för tidigt och styrenheten 19 är inrättad att vidtaga åtgärder
som främjar en senare självantändning av nästa förbränningsprocess.
20
Styrenheten 19 uppskattar, vid steget 24, om det är möjligt att styra självantändningen
av den efterföljande förbränningsprocessen med hjälp av strategi I. Om cad_i är större än
 $cad_{i,opt}$ startade den senaste förbränningsprocessen för sent och en något större mängd
varma avgaser borde således ha tillförts till förbränningsprocessen. Om cad_i är mindre
25 än $cad_{i,opt}$ startade den senaste förbränningsprocessen för tidigt och en något mindre
mängd varma avgaser borde således ha tillförts till förbränningsprocessen. Styrenheten
19 initierar, vid steget 25, nya värden för avgasventilstängningen evc' och inloppsven-
tilöppningen ivo' så att en justerad mängd avgaser sparas i förbränningsutrymmet un-
der den efterföljande förbränningsprocessen. Styrenheten 19 initierar, vid steget 26, en
30 inloppsventilstängning vid den vevaxelvinkel ivc_{opt} där en optimal kompression erhålls
i cylindern 2. Ifall det här inte är möjligt att ytterligare reducera mängden sparade avga-
ser i förbränningsutrymmet kan det konstateras att belastningen är för hög för att stra-
tegi I ska kunna utnyttjas för att styra självantändningen hos den efterföljande förbrän-
ningsprocessen till den optimala vevaxelvinkeln för självantändning $cad_{i,opt}$.

35

Om självantändningen inte kan styras med hjälp av strategi I uppskattas, vid steget 27, om det är möjligt att styra självantändningen med hjälp av strategi II. Strategi II innebär en tidigare eller senare inloppsventilstängning ivc' än den optimala ivo_{opt} . Därmed kan det effektiva kompressionsförhållandet c i cylindern 2 reduceras och självantändningen fördröjas. Strategi II kan således utnyttjas då den tillförda bränsleblandningen har sådana egenskaper att den självantänder vid en för tidig vevaxelvinkel under kompressionen i cylinder 2. Det effektiva kompressionsförhållandet c bör således inte sänkas under en miniminivå c_{min} . Inloppsventilstängning ivc' begränsas därmed till vevaxelvinkelområdena e, f som visas i fig. 4. Ifall styrenheten 19 uppskattar en inloppsventilstängning ivc' som inte överstiger ivc_{max} eller understiger ivc_{min} kan strategi II användas för att styra självantändningen. Om cad_i är större än $cad_{i,opt}$ startade den senaste förbränningsprocessen för sent och styrenheten 19 justerar här inloppsventilstängningen ivc' hos den efterföljande förbränningsprocessen med ett lämpligt värde i riktning mot ivc_{opt} för att höja kompressionsförhållandet c i cylindern 2. Om cad_i istället är mindre än $cad_{i,opt}$ startade den senaste förbränningsprocessen för tidigt och styrenheten justerar här inloppsventilstängningen ivc' hos den efterföljande förbränningsprocessen med ett lämpligt värde i riktning från ivc_{opt} för att reducera kompressionsförhållandet c i cylindern 2 ytterligare. Ifall de av styrenheten 19 beräknade nya ivc' värdet faller inom vevaxelvinkelområdena e, f är det således möjligt att utnyttja strategi II för att styra den efterföljande förbränningsprocessen. Är så fallet initierar styrenheten 19, vid steget 28, en stängning av inloppsventilen 8 vid den beräknade inloppsventilstängningen ivc' . Styrenheten 19 initierar, vid steget 29, en avgasventilstängning evc_{opt} och en inloppsventilöppning ivo_{opt} vid vevaxelvinklar där en minimal bränsleförbrukning erhålls. Avgasventilöppningen evo styrs till ett lämpligt värde av globala motorparametrar som är oberoende av strategi II.

I det fall att styrenheten 19 uppskattar ett värde ivc' som inte faller inom vevaxelvinkelområdena e, f är det således inte lämpligt att enbart utnyttja ett reducerat kompressionsförhållande för att styra självantändningen mot den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i,opt}$. Bränsleblandningen har här således en sammansättning så att man skulle behöva reducera kompressionsförhållandet c till ett värde som understiger c_{min} för att kunna styra självantändningen mot den optimala vevaxelvinkeln $cad_{i,opt}$. Styrenheten 19 utnyttjar därför, vid steget 30, strategi III som innebär att kylda avgaser leds till förbränningsutrymmet. Om cad_i är större än $cad_{i,opt}$ startade den senaste förbränningsprocessen för sent och styrenheten styr ventilen 14 så att en mindre mängd kylda avgaser leds till den efterföljande förbränningsprocessen. Om cad_i är mindre än $cad_{i,opt}$ startade för-

- bränningsprocessen för tidigt och styrenheten styr ventilen 14 så att en större mängd kylda avgaser leds till den efterföljande förbränningsprocessen. Styrenheten 19 beräknar därvid, vid steget 31, den mängd kylda avgaser ceg som bör tillföras förbränningsutrymmet 3 för att en självantändning av bränsleblandningen ska ske vid den optimala vevaxelvinkeln $\text{cad}_{i,\text{opt}}$. Med tillförsel av en lämplig mängd kylda avgaser ceg tillhandahålls en senare förbränning av bränsleblandningen. Därmed förskjuts ivc -värdet längs kurvan i Fig. 4 åt vänster till ett ivc värde som är beläget mellan ivc_{max} och ivc_{opt} . Styrenheten 19 höjer kompressionsförhållandet c , vid steget 32, genom att initiera en inloppsventilstängning ivc' som ligger mellan den optimala inloppsventilstängningen ivc_{opt} och ivc_{max} . Lambda-värdet höjs därmed vilket resulterar i att mer bränsle kan tillföras till förbränningsutrymmet och en högre motorbelastning erhålls. Styrenheten 19 initierar, vid steget 33, en avgasventilstängning evc_{opt} och en inloppsventilöppning ivo_{opt} vid vevaxelvinklar där en minimal bränsleförbrukning erhålls. Avgasventilöppningen evo styrs av globala motorparametrar som är oberoende av strategi III.
- Uppfinningen är på intet sätt begränsad till den på ritningen beskrivna utföringsformen utan kan varieras fritt inom patentkravens ramar. Förbränningsmotorn behöver inte vara en HCCI-motor utan kan vara en godtycklig förbränningsmotor där en homogen bränsleblandning självantänder under kompression. På ritningen visas en cylinder hos förbränningsmotorn 1 men antalet cylindrar kan självfallet varieras liksom antalet ingående komponenter såsom ventiler, insprutningsorgan etc.

Patentkrav

1. Arrangemang för att styra en förbränningsmotor, varvid förbränningsmotorn (1) in-
nefattar ett förbränningsutrymme (3), en rörlig kolv (4) som är inrättad att komprimera
5 en bränsleblandning i förbränningsutrymmet (3) så en självantändning av bränsle-
blandningen erhålls, en vevaxel (5) som drivs av kolvens (4) rörelser, en inloppsventil
(8) hos förbränningsutrymmet (3) och en avgasventil (11) hos förbränningsutrymmet
(3), varvid arrangemanget innefattar en styrenhet (19) som är inrättad att styra
självantändningen av bränsleblandningen mot en optimal vevaxelvinkel (cad_{iopt}) i ett
10 belastningsområde (L_{tot}), kännetecknat av att nämnda belastningsområde (L_{tot}) kan in-
delas i åtminstone två delområden (L_I , L_{II}), varvid styrenheten (19) är inrättad att styra
självantändningen av bränsleblandningen mot en optimal vevaxelvinkel (cad_{iopt}), i ett
första delområde (L_I) medelst en strategi (I) som innebär att en varierbar mängd varma
avgaser tillförs eller sparas i förbränningsutrymmet (3) och i ett andra delområde (L_{II})
15 medelst en annan strategi (II) som innebär att det effektiva kompressionsförhållande (c)
i cylindern (2) varierar.
2. Arrangemang enligt krav 1, kännetecknat av att styrenheten (19) är inrättad att, i det
första delområdet (L_I), initiera en avgasventilstängning (evc) och en inloppsventilöpp-
20 ning (ivo) så att en varierbar mängd varma avgaser från en förbränningsprocess sparas i
förbränningsutrymmet (3).
3. Arrangemang enligt krav 2, kännetecknat av att styrenheten (19) är inrättad att, i det
första delområdet (L_I), initiera en inloppsventilstängning (ivc_{opt}) så att ett optimalt
25 effektivt kompressionsförhållande erhålls i cylindern (2).
4. Arrangemang enligt något av föregående krav, kännetecknat av att styrenheten (19),
i det andra delområdet (L_{II}), är inrättad att variera det effektiva kompressionsförhål-
30 lande i cylindern (2) genom att initiera en inloppsventilstängning (ivc) vid en varierbar
vevaxelvinkel.
5. Arrangemang enligt krav 4, kännetecknat av att styrenheten (19), i det andra delom-
rådet (L_{II}), är inrättad att initiera en avgasventilstängning (evc_{opt}) och inloppsventilöpp-
35 ning (ivo_{opt}) vid vevaxelvinklar där ett minimal bränsleförbrukning erhålls.

6. Arrangemang enligt något av föregående krav, kännetecknat av att arrangemanget innefattar åtminstone ett hydrauliskt styrsystem (18a, b) för att lyfta inloppsventilen (8) och avgasventilen (11).
- 5 7. Arrangemang enligt något av föregående krav, kännetecknat av att arrangemanget innefattar en sensor (16) för att avkänna en parameter (p) som indikerar starten av en förbränningsprocess i förbränningsutrymmet (3) och en sensor (17) för att uppskatta vevaxelvinkeln (cad) hos förbränningsmotorn (1), varvid styrenheten (19) är inrättad att bestämma vevaxelvinkeln (cad_i) för starten av förbränningsprocessen
- 10 8. Arrangemang enligt krav 5, kännetecknat av att nämnda sensor är en trycksensor (16) som avkänner trycket i förbränningsutrymmet (3).
- 15 9. Arrangemang enligt krav 7 eller 8, kännetecknat av att styrenheten (19) är inrättad att jämföra den verkliga vevaxelvinkeln (cad_i) för självantändningen av förbränningsprocessen med lagrade information avseende den optimala vevaxelvinkel ($\text{cad}_{i\text{opt}}$) för självantändning av förbränningsprocessen och att styra självantändningen av den följande förbränningsprocessen med hjälp av denna information.
- 20 10. Arrangemang enligt något av föregående krav, kännetecknat av att arrangemanget innefattar en inloppsledning (7) för tillförsel av luft till förbränningsutrymmet och ett insprutningsmunstycke (10) för insprutning av bränsle i förbränningsutrymmet (3).
- 25 11. Förfarande för att styra en förbränningsmotor, varvid förbränningsmotorn (1) innefattar ett förbränningsutrymme (3), en rörlig kolv (4) som är inrättad att komprimera en bränsleblandning i förbränningsutrymmet (3) så en självantändning av bränsleblandningen erhålls, en vevaxel (5) som drivs av kolvens (4) rörelser, en inloppsventil (8) hos förbränningsutrymmet (3) och en avgasventil (11) hos förbränningsutrymmet (3), varvid förfarandet innefattar steget att styra självantändningen av bränsleblandningen mot en optimal vevaxelvinkel ($\text{cad}_{i\text{opt}}$) i ett belastningsområde (L), kännetecknat av stegen att indela nämnda belastningsområde (L) i åtminstone två delområden (L_I , L_{II}), att styra självantändningen av bränsleblandningen mot en optimal vevaxelvinkel ($\text{cad}_{i\text{opt}}$), i ett första delområde (L_I), medelst en strategi (I) som innebär att en varierbar mängd varma avgaser tillförs eller sparas i förbränningsutrymmet (3) och att, i ett
- 30 andra delområde (L_{II}), medelst en andra strategi (II) som innebär att det effektiva kompressionsförhållande (c) i cylindern (2) varierar.
- 35

12. Förfarande enligt krav 11, kännetecknat av steget att, i det första delområdet (L_I), initiera en avgasventilstängning (evc) och en inloppsventilöppning (ivo) så att en varierbar mängd varma avgaser från en förbränningsprocess sparas i förbränningsutrymmet (3).
5
13. Förfarande enligt krav 12, kännetecknat av steget att, i det första delområdet (L_I), initiera en inloppsventilstängning (ivc_{opt}) så att ett optimalt effektivt kompressionsförhållande erhålls i cylindern (2).
10
14. Förfarande enligt något av de föregående kraven 11-13, kännetecknat av steget att, i det andra delområdet (L_{II}), variera det effektiva kompressionsförhållande i cylindern (2) genom att initiera en inloppsventilstängning (ivc) vid en varierbar vevaxelvinkel.
15
15. Förfarande enligt krav 14, kännetecknat av steget att, i det andra delområdet (L_{II}), initiera en avgasventilstängning (evc_{opt}) och inloppsventilöppning (ivo_{opt}) vid vevaxelvinklar där ett minimal bränsleförbrukning erhålls.
20
16. Förfarande enligt något av föregående kraven 11-15, kännetecknat av steget att lyfta inloppsventilen (8) och avgasventilen (11) medelst åtminstone ett hydrauliskt styrsystem (18a, b).
25
17. Förfarande enligt något av föregående kraven 11-16, kännetecknat av stegen att avkänna en parameter (p) som indikerar starten av en förbränningsprocess i förbränningsutrymmet (3), att uppskatta vevaxelvinkeln (cad) hos förbränningsmotorn (1), och att bestämma vevaxelvinkeln (cad_i) för starten av förbränningsprocessen
30
18. Förfarande enligt krav 17, kännetecknat av steget att avkänna trycket i förbränningsutrymmet (3).
35
19. Förfarande enligt krav 17 eller 18, kännetecknat av stegen att jämföra den verkliga vevaxelvinkeln (cad_i) för självantändningen av förbränningsprocessen med lagrade information avseende den optimala vevaxelvinkel ($cad_{i_{opt}}$) för självantändning av förbränningsprocessen och att styra självantändningen av den följande förbränningsprocessen med hjälp av denna information.

20. Förfarande enligt något av föregående kraven 11-19, kännetecknat av stegen att tillföra luft till förbränningsutrymmet medelst en inloppsledning (7) för att spruta in bränsle i förbränningsutrymmet (3) medelst ett insprutningsmunstycke (10).

Sammandrag

- Föreliggande uppfinning avser ett arrangemang och ett förfarande för att styra en förbränningsmotor (1), exempelvis av den typ som benämns HCCI-motor. Arrangemanget
- 5 innefattar en styrenhet (19) som är inrättad att styra självantändningen av bränsleblandningen mot en optimal vevaxelvinkel ($\text{cad}_{i\text{opt}}$) i ett belastningsområde (L_{tot}). Nämnade belastningsområde (L_{tot}) kan indelas i åtminstone två delområden (L_I , L_{II}), varvid styrenheten (19) är inrättad att styra självantändningen av bränsleblandningen mot en optimal vevaxelvinkel ($\text{cad}_{i\text{opt}}$), i ett första delområde (L_I) medelst en strategi (I)
- 10 som innebär att en varierbar mängd varma avgaser tillförs eller sparas i förbränningsutrymmet (3) och i ett andra delområde (L_{II}) medelst en annan strategi (II) som innebär att det effektiva kompressionsförhållande (c) i cylindern (2) varierar.

(Fig. 1)

1/4

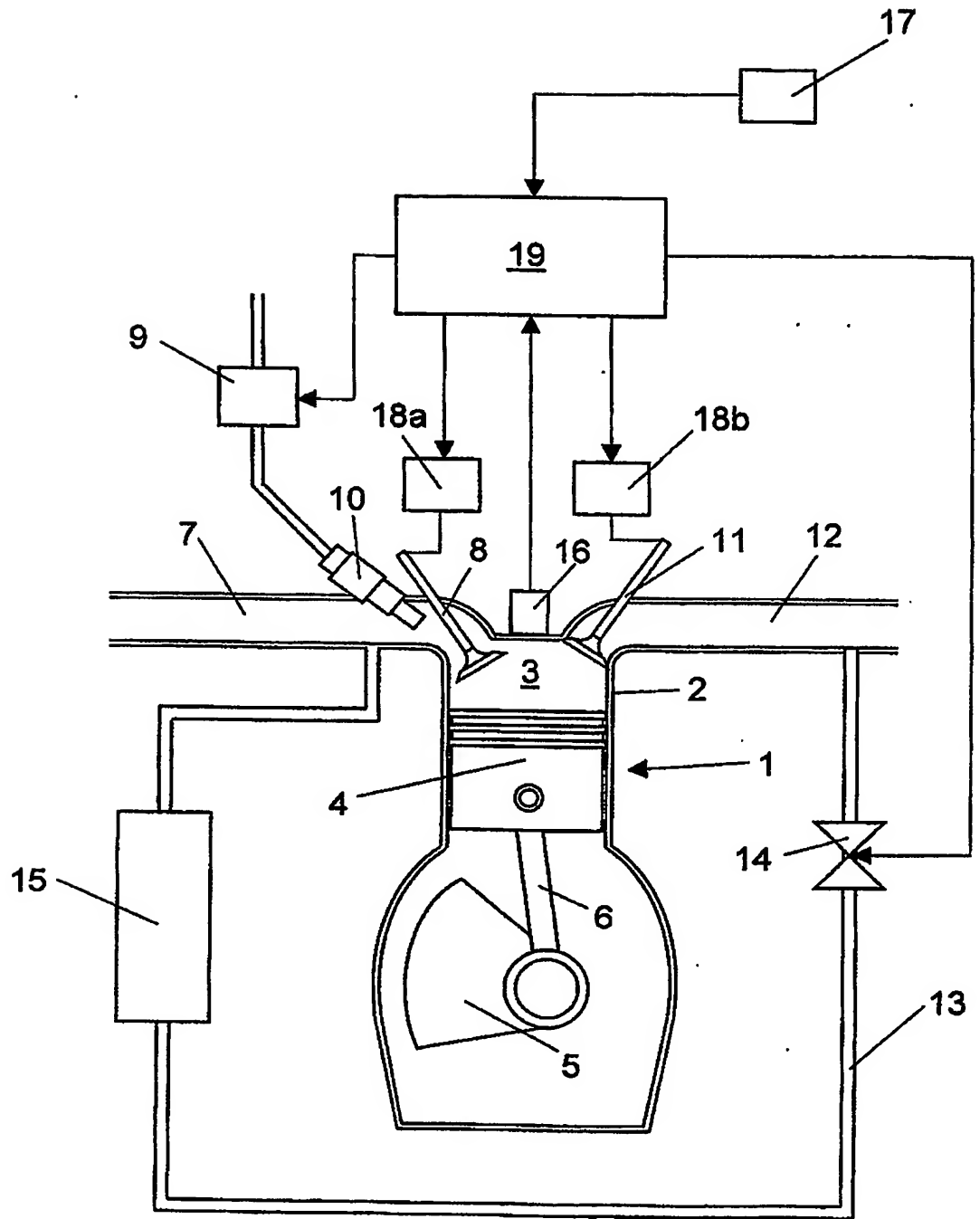
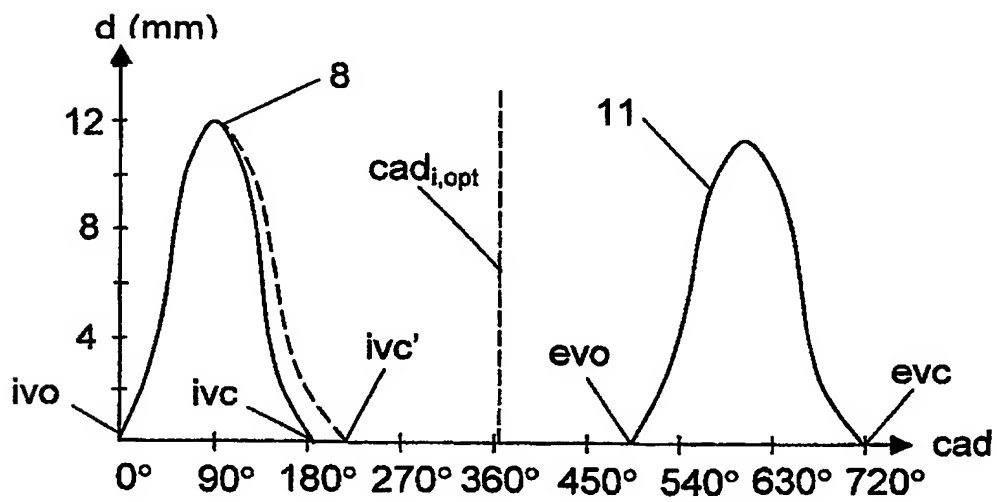
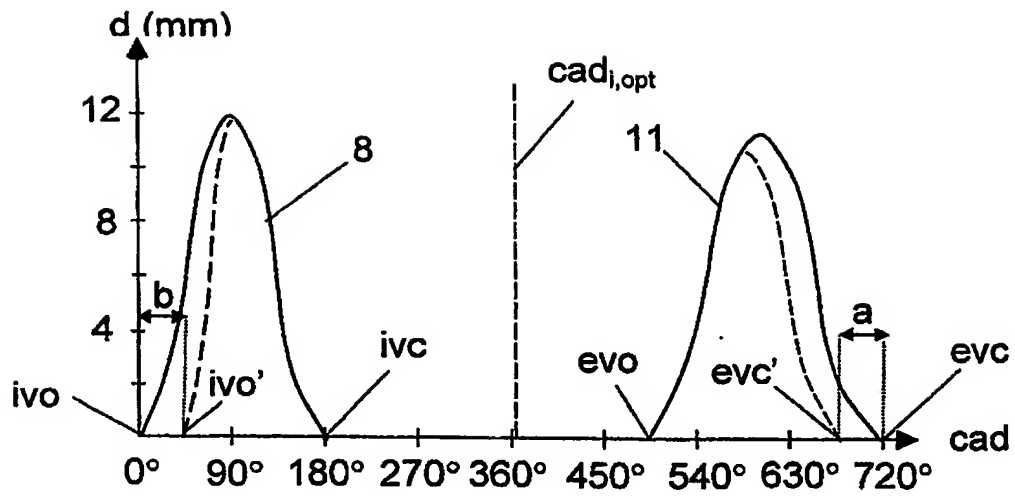

FIG 1

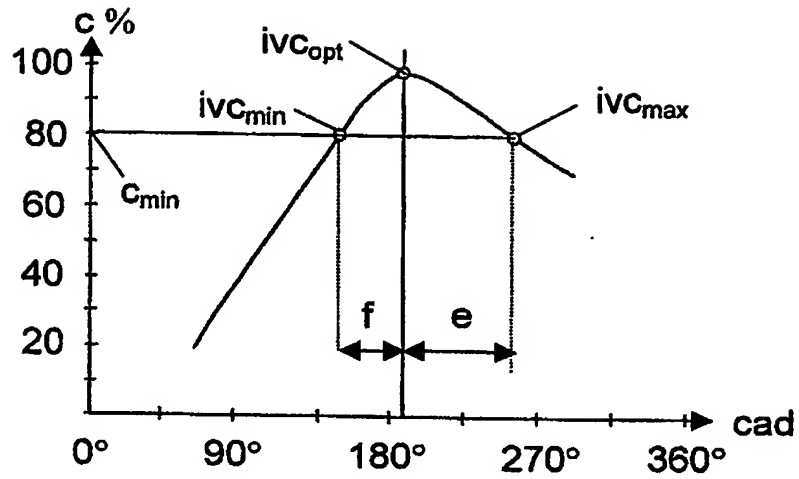

FIG 4

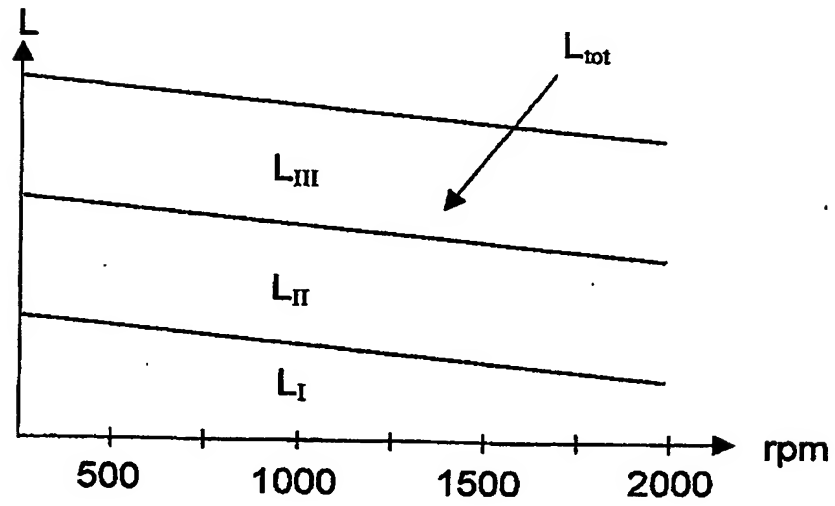

FIG 5

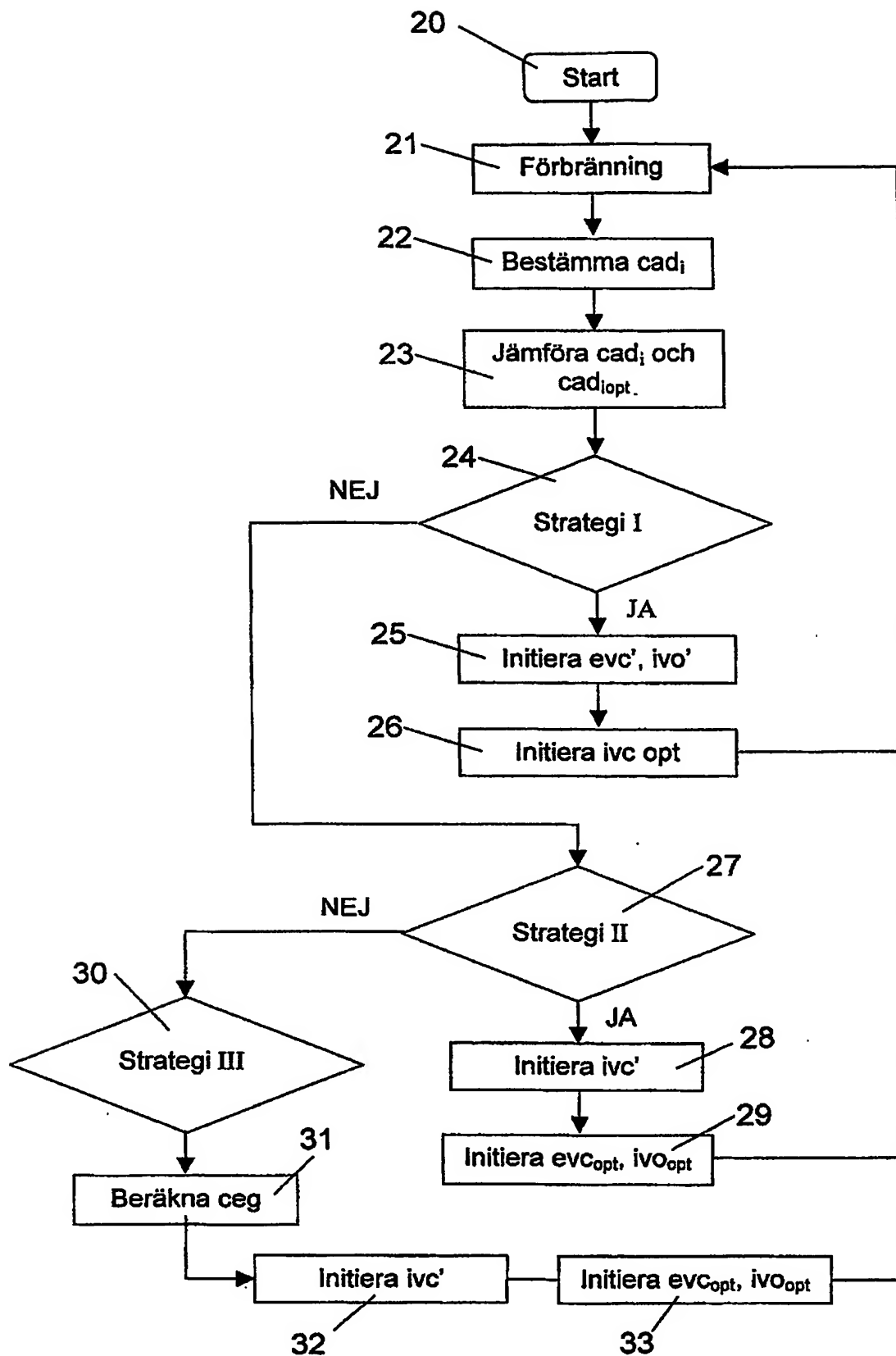

Fig 6